

Instytut Historii P. A. N.
Biblioteka
A.398

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik XXVIII

Nr 1

WARSZAWA 1971

<http://rcin.org.pl>

Biblioteka
P.A.N.
A. 96

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXVIII

1971

1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1971

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gięsztor, Krzysztof Groniowski (sekretarz), Stanisław Herbst, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Tadeusz Łepkowski, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Marian Wojciechowski, Henryk Zieliński, Mieczysław Żywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10
Nakład 2400+170 egz. Ark. wyd. 26,25, ark. druk. 16,625
Papier druk. sat. kl. V, 65 g. B1
Oddano do składania 17.IX.1970. Podpisano do druku 23.II.1971
Druk ukończono w marcu 1971 r.

Zam. 816/71 U-90 Cena zł 30.—
Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa, Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

Тадеуш Грудзиньски — Вопрос династических разделов в Польше до конца XI века	3
Томаш Опас — Вотчинные города и Речь Посполитая	28
Ежи Здрада — Путь эмигранта	49
Анджей Юзеф Каминьски — Вопрос потерянного рая	69

МАТЕРИАЛЫ

Збигнев Клейн — Майский переворот в свете рапортов британского посла в Варшаве	82
--	----

ОБЗОР ИССЛЕДОВАНИЙ

Роман Вапиньски — Новейшие исследования по вопросу политических течений в Польше в XX в.	84
--	----

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКИ

Тадеуш Лепковски — Социологические и исторические аспекты теоретических проблем народа и государства	94
Ян Борковски — Винценты Витос в нашей историографии и публицистике	103
Анджей Езерски — „Сизифов ли труд” последних лет Второй Речи Посполитой?	131

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Ежи Едлицки — Культура общества и культура для общества	136
Анна Сухени-Грабовска — Первое междуцарствие	141
Ежи Войтович — Дискуссия о французском масонстве в XVIII в.	147
Марцин Куля — Дискуссия по вопросу синтеза истории Кубы	150
Юзеф Кокот — Правовые аспекты капитуляции Рейха	158
Богуслав Ратусиньски — О Польском Биографическом Словаре	164

ХРОНИКА	250
IN MEMORIAM	255
ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ	258

TABLE DES MATIÈRES

Tadeusz Grudziński — Problèmes des partages dynastiques en Pologne jusqu'à la fin du XI ^e siècle	3
Tomasz Opas — Les villes privées et la République	28
Jerzy Zdrada — Destin d'émigré	49
Andrzej Józef Kamiński — Le problème du paradis perdu	69

MATERIAUX

Zbigniew Klejn — Le coup d'Etat de mai à la lumière des rapports de l'ambassadeur de Grande-Bretagne à Varsovie	82
---	----

REVUES DE RECHERCHES

Roman Wapiński — Recherches récentes sur les courants politiques en Pologne au XX ^e siècle	84
---	----

DISCUSSIONS ET POLEMQUES

Tadeusz Lepkowski — Aspects sociologiques et historiques des problèmes théoriques du peuple et de l'Etat	94
Jan Borkowski — Wincenty Witos dans l'historiographie et la presse polonaise	103
Andrzej Jezierski — La Deuxième République a-t-elle „œuvré en Sisyphe” durant ses dernières années?	131

CRITIQUES ET COMPTES-RENDUS

Jerzy Jedlicki — La culture de la société et la culture pour la société	136
Anna Sucheni-Grabowska — Le premier interrègne	141
Jerzy Wojtowicz — Discussion sur la franc-maçonnerie française du XVIII ^e siècle	147
Marcin Kula — Discussion sur une synthèse de l'histoire de Cuba	150
Józef Kokot — Aspects juridiques de la capitulation allemande	158
Bogusław Ratusiński — Le Dictionnaire Biographique Polonais	164

CHRONIQUE	250
---------------------	-----

IN MEMORIAM	255
-----------------------	-----

LETTRES A LA REDACTION	258
----------------------------------	-----

SPIS TREŚCI

Tadeusz Grudziński — Zagadnienie podziałów dynastycznych w Polsce do schyłku XI wieku	3
Tomasz Opas — Miasta prywatne a Rzeczpospolita	28
Jerzy Zdrada — Droga emigranta	49
Andrzej Józef Kamiński — Sprawa raju utraconego	69

MATERIAŁY

Zbigniew Klejn — Zamach majowy w świetle raportów posła brytyjskiego w Warszawie	82
--	----

PRZEGLĄDY BADAŃ

Roman Wapiński — Najnowsze badania nad nurtami politycznymi w Polsce w XX wieku	84
---	----

DYSKUSJE I POLEMIKI

Tadeusz Łepkowski — Socjologiczne i historyczne aspekty teoretycznych problemów narodu i państwa	94
Jan Borkowski — Wincenty Witos w naszej historiografii i publicystyce	103
Andrzej Jezierski — Czy „Syzyfowe prace” ostatnich lat Drugiej Rzeczypospolitej?	131

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Jerzy Jedlicki — Kultura społeczeństwa i kultura dla społeczeństwa	136
Anna Sucheni-Grabowska — Pierwsze bezkrólewie	141
Jerzy Wojtowicz — Dyskusja o wolnomularstwie francuskim w XVIII w.	147
Marcin Kula — Dyskusja wokół syntezy historii Kuby	150
Józef Kokot — Prawne aspekty kapitulacji Rzeszy	158
Bogusław Ratusiński — Nad Polskim Słownikiem Biograficznym	164
Emanuel Rostworowski — W związku z artykułem B. Ratusińskiego	185

*

Polski Słownik Biograficzny — Jan Hulewicz, Roman Wapiński	185
R. Knapowski, Die Staatsrechnungen der römischen Republik in den Jahren 49—45 v. Chr. — Stanisław Mrozek	190
La Monocratie, cz. 2 — Stanisław Russocki	193
J. Płocha, Najdawniejsze dzieje opactwa benedyktynów w Mogilnie — Jerzy Kłoczowski	195
Les structures sociales de l'Aquitaine, du Languedoc et de l'Espagne au premier âge féodal — Maria Koczerska	198
R. Kiersnowski, Wielka reforma monetarna XIII—XIV w. — Henryk Samsonowicz	199
O. B. Faulk, Land of Many Frontiers — Bogdan Grzeloński	202

M. Kujawski, Z bojów polskich w wojnach napoleońskich — Władysław Rostocki	204
D. Berindei, L'union des Principautés Roumaines — Juliusz Willaume	207
H. Kamiński, Listy z zesłania — Sławomir Kalembka	210
W. Karbowski, Zygmunt Padlewski — Bronisław Góra	212
T. G. Snytko, Russkoje narodniczewstwo i polskoje obszczestwiennoje dwiżenie 1865—1881 gg. — Janina Żurawicka	214
J. C. G. Röhl, Germany without Bismarck — Adam Galos	216
L. Elm, Zwischen Fortschritt und Reaktion — Adam Galos	219
J. Rączkowski, Wśród polityków i artystów — Jerzy Myśliński	221
S. Kalabiński, F. Tych, Czwarte powstanie czy pierwsza rewolucja — Anna Żarnowska	223
A. Tymieniecka, Polityka Polskiej Partii Socjalistycznej w latach 1924—1928 — Ludwik Hass	227
M. Ádám, Magyarország és a Kisantant a harmincas években — Jan Reychman	234
Problemy wojny i okupacji 1939—1944 — Henryk Rechowicz	236
1944... Kielecczyzna w walce o lepsze jutro — Jan Boniecki	238
T. Szarota, Osadnictwo miejskie na Dolnym Śląsku w latach 1945—1948 — Hieronim Szczegóła	240
H. Brugmans, La pensée politique du fédéralisme — Józef Dutkiewicz	243
J. Górski, Dylematy i tradycje — Marian H. Serejski	245

KRONIKA

Z prac Komisji Historii Porównawczej Kościołów — Eugeniusz Wiśniowski	250
Po zgonie Pawła Jasienicy — Bogusław Leśnodorski	253

IN MEMORIAM

Jan Natanson-Leski (1883—1969) — Krystyna Pieradzka	255
Anna Minkowska (1891—1969) — Stanisław Chankowski	256

LISTY DO REDAKCJI

Egzemplifikacja i statystyka a „postępująca degeneracja” magnaterii — Emanuel Rostworowski	258
Znaczenie skutków patologii nekających możnowładztwo polskie w XVII—XVIII w. — Zbigniew Ku Chowicz	260
Odpowiedź na recenzję Genealogii Jagiellonów — Zygmunt Wdowiszewski	261

KSIEGARNIE NAUKOWE „DK”

Białystok	—	ul. Lipowa 43
Gdańsk-Wrzeszcz	—	„ Grunwaldzka 111/113
Katowice	—	„ Warszawska 11
Koszalin	—	„ Zwycięstwa 20
Kraków	—	„ Podwale 8
Lublin	—	„ Krak. Przedmieście 68
Łódź	—	„ Piotrkowska 102 ^a
Ciżżyn	—	„ Plac Wolności 2/3
Opole	—	„ Rynek 19/20
Poznań	—	„ Armii Czerwonej 69
Szczecin	—	„ Jedności Narodowej 5
Toruń	—	„ Rynek Staromiejski 30
Warszawa	—	„ Krak. Przedmieście 7
Wrocław	—	„ Kuźnicka 42

Cena zł 30,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIK HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

półrocznie — 60.—

rocznie — 120.—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”.

Prenumeratory indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”. Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024

Bieżące i archiwalne numery można nabywać lub zamawiać we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.

Subscription orders can be sent directly to:

Export and Import Enterprise „Ruch”

Warszawa 1

P.O. Box 154

sending remittance of \$ 12,— through the Bank Handlowy — Warszawa, Traugutta 7

Kwart. Hist. R. LXXVIII, z. 1, s. 1—266, styczeń—marzec, Warszawa 1971

Indeks 34432